

การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน : กรณีศึกษานักศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

The Participation of Students in the Development of Environmentally :
A Case Study of Students Mahamakut Buddhist University; Lanna Campus

จรูญศักดิ์ แพ่ง¹

Charoonsak Phuang

E-mail: dr.charoonsak@gmail.com

ณรงศักดิ์ ลุนสำโรง²

Narongsak Lunsamrong

วิรัช ภูมาศรี³

Wirat Poomasree

สรวิศ พรหมลี⁴

Sorawit Phromlee

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ของนักศึกษาสาขารัฐศาสตร์การปกครอง 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาสาขารัฐศาสตร์การปกครอง ภาคปกติ (คฤหัสถ์) ปีการศึกษา 1/2559 จำนวน 158 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ - 3.76, S.D. - 0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้แก่ ด้านการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว ด้านการอนุรักษ์น้ำ ด้านการจัดการขยะ และ ด้านการอนุรักษ์พลังงานตามลำดับ 2) นักศึกษา ที่มีอายุ และชั้นปีที่เรียนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน โดยรวมทั้ง 4 ด้านแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนนักศึกษา ที่มีเพศ ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) นักศึกษาได้เสนอแนะแนวทางพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนไว้ว่าควรมีการปลูกฝังจิตสำนึกแก่นักศึกษาให้มีความรู้สึกรักหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยมหาวิทยาลัย ต้องให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่ามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ซึ่งมนุษย์จะต้องรู้จักอนุรักษ์ให้คงอยู่ไว้ตลอดไป

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน

Abstract

This research aims 1) to study the involvement of students in the development of environmentally sustainable. The University College of the Crown. Campus Lanna 2) to participate in the development of environmentally sustainable. Students of Political Science and Governance the University College of the Crown. Lanna campus with different gender, age and grade 3) to propose ways to develop environmentally sustainable through the participation of university students of Mahamakut Buddhist University, Lanna campus. The sample in this research is a political science student administration sector (householder) Year 1/2559 158 was used to collect the data statistics used to analyze data were frequency, percentage, average standard deviation Test

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

⁴ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

The results showed that 1) Political Science student government. The University College of the Crown, Lanna campus, participate in the development of environmentally sustainable as a whole at a high level (-3.76 , S.D. -0.18), considering that it was found. In all aspects when sorted by averages, including the conservation of green space. Water Conservation Solid Waste Management and Energy Conservation respectively.

2) Political Science student government. The University College of the Crown. Campus over the last year and a different class. Participate in the development of environmentally sustainable by including the four difference was statistically significant at the 0.05 level of students with different genders are involved in the development of environmentally sustainable not different Which does not conform to the hypothesis.

3) It is suggested that the University should be to instill in students the feeling of love, cherish the natural resources and the environment. The universities need to educate about the importance of natural resources that are vital to the survival of human beings must be recognized that conservation remains forever.

Keywords: The participation, Sustainable environment development

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อขยายพื้นที่การเกษตรขยายชุมชนการคมนาคมขนส่งและปัญหาการแพร่กระจายของสารพิษในดินอากาศแหล่งน้ำ ทั้งในชนบทและในเมือง จากสถิติข้อมูลพื้นที่ป่า ปี พ.ศ. 2558 มีพื้นที่ป่า จำนวน 102,240,981.84 ไร่ ในปี พ.ศ. 2559 มีพื้นที่ป่า จำนวน 102,174,805.09 ไร่ ซึ่งพื้นที่ป่าหายไปเป็นจำนวน 66,176.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.06 โดยเฉพาะเขตภาคเหนือ จากปี พ.ศ. 2558 ถึงปี พ.ศ. 2559 มีพื้นที่ป่าหายไปจำนวน 62,899.33 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.11 (กรมป่าไม้, 2559) แสดงให้เห็นถึงสภาพพื้นที่ป่าได้ถูกทำลายและบุกรุก ซึ่งปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีสาเหตุสืบเนื่องมาจากการกระทำของมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรมีการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุของปัญหาคือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปในด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังโดยการให้การศึกษาอบรมและเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องอันเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพและให้ผลในระยะยาวและควรมีนโยบายในการสนับสนุนการศึกษาและการให้ความรู้ความเข้าใจทางด้านสิ่งแวดล้อมโดยให้มีหลักสูตรวิชาสิ่งแวดล้อมในการศึกษาด้วยเพราะที่ผ่านมายังประสบกับความล้มเหลวในการให้ความรู้และความเข้าใจอันถูกต้องไม่สามารถสร้างเสริมให้เยาวชนประชาชนได้เกิดความตระหนักและมีพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมทั้งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ได้กำหนดพันธกิจในการสร้างเสริมให้บริการวิชาการแก่สังคม ชุมชนและท้องถิ่นโดยเฉพาะวิชาการทาง พระพุทธศาสนาเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และสร้างสันติสุขให้เกิดในสังคมชุมชนและท้องถิ่น สามารถขึ้นาสังคมและยุติข้อขัดแย้งในหลักวิชาการพระพุทธศาสนาและจริยธรรม ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่ว่า เป็นสถาบันที่เน้นทำวิจัยพัฒนาตามกรอบแห่งศีลธรรม ส่งเสริมงานวิจัยเชิงลึกด้านพระพุทธศาสนาและนำผลการวิจัยไปพัฒนาสังคมและคณะสงฆ์ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยได้กำหนดโครงการให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนเช่นโครงการพัฒนาท้องถิ่นทุรกันดาร โครงการค่ายพัฒนาและบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ โครงการกำจัดขยะเพื่อลดภาวะโลกร้อน ถึงแม้จะมีโครงการดังกล่าวมาแล้วแต่ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมยังคงมีอยู่จึงควรที่จะมีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมโดยการปลูกฝังให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์ปัจจุบันยังมีปัญหาอยู่ไม่ว่าจะเป็นปัญหาหะลันเมือง พื้นที่ป่าไม้ลดลงเกิดภาวะโลกร้อนฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ พื้นดินไม่มีสารอินทรีย์ที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมโดยผ่านโครงการต่างๆของมหาลัยก็จะช่วยส่งเสริมพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนได้ จึงได้ทำวิจัยเรื่องนี้เพื่อต้องการจะทราบถึงแนวทางในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของนักศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ของนักศึกษาสาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาที่มี เพศ อายุ และชั้นปีต่างกัน

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักศึกษาสาขารัฐศาสตร์การปกครอง ภาคปกติ (คฤหัสถ์) ปีการศึกษา1/2559 จำนวน 261คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 158 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปี และอายุ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิด เกี่ยวกับความคิดเห็นเพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของนักศึกษา

3. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยเรื่องนี้ ใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. นักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการอนุรักษ์น้ำ นักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ด้านการอนุรักษ์น้ำในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อ 5 นักศึกษามีส่วนร่วมในการช่วยปิดก๊อกน้ำเมื่อเห็นคนเปิดก๊อกน้ำทิ้งไว้ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.70) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อ 2 นักศึกษามีส่วนร่วมในการใช้น้ำประปาอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.75) ข้อ 3 นักศึกษามีส่วนร่วมในการแจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อพบเห็นน้ำประปารั่วและมีการปล่อยน้ำเสียลงแหล่งน้ำ ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.88) ข้อ 1 นักศึกษามีส่วนร่วมในการเตือนผู้อื่นที่ทิ้งสิ่งสกปรกลงแหล่งน้ำ ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.73) และข้อ 4 นักศึกษามีส่วนร่วมในการใช้เครื่องกรองน้ำเพื่อประหยัดน้ำ ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.94) ตามลำดับ

1.2 ด้านการอนุรักษ์พลังงาน นักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ด้านการอนุรักษ์พลังงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.38)เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อ 12 นักศึกษามีส่วนร่วมในการปิดไฟและถอดปลั๊กเมื่อเลิกใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.57) มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อ 6 นักศึกษามีส่วนร่วมในการใช้พลังงานที่ลดมลพิษสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.98) ข้อ 11 นักศึกษามีส่วนร่วมในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ติดฉลากเบอร์ 5 ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.96) ข้อ 10 นักศึกษามีส่วนร่วมในการปรับอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศที่อุณหภูมิ 25 C ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.92) ข้อ 9 นักศึกษามีส่วนร่วมในการใช้หลอดประหยัดพลังงานแทนหลอดไฟแบบไส้ ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.98) ข้อ 7 นักศึกษามีส่วนร่วมในการใช้ก๊าซธรรมชาติแทนการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 0.94) และข้อ 8 นักศึกษามีส่วนร่วมในการรวบรวมน้ำมันพืชที่ใช้ไปแล้วไปทำไบโอดีเซล ($\bar{X} = 2.74$, S.D. = 0.59)ตามลำดับ

1.3 ด้านอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว พบว่านักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนด้านการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อที่ 13 นักศึกษามีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการปลูกต้นไม้และเพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อให้เกิดความร่มรื่นในมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.80) แผลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อที่ 14 นักศึกษามีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.93) ข้อที่ 15 นักศึกษามีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดในพื้นที่สีเขียวของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.87) และข้อ 16 นักศึกษามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาต้นไม้ใหญ่ในมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 1.02) ตามลำดับ

1.4 ด้านการจัดการขยะ พบว่านักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ด้านการจัดการขยะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อที่ 17 นักศึกษามีส่วนร่วมในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.94) แผลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือข้อที่ 20 นักศึกษามีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะโดยใช้ถุงผ้าแทน ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.97) ข้อ 21 นักศึกษามีส่วนร่วมในการนำขยะรีไซเคิลมาใช้ประโยชน์ใหม่ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 1.01) ข้อ 19 นักศึกษามีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะก่อนทิ้งลงถังขยะ ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.95) ข้อ 22 นักศึกษามีส่วนร่วมในการเศษอาหารทิ้งลงถังแยกเศษอาหารก่อนทิ้งลงถังขยะ ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.88) และข้อ 18 นักศึกษามีส่วนร่วมในการลดการใช้ขยะก่อนทิ้งลงถังขยะ ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 1.05) ตามลำดับ

2. นักศึกษาที่มีอายุ และชั้นปีที่เรียนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน โดยรวมทั้ง 4 ด้านแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนนักศึกษา ที่มีเพศ ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. แนวทางในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของนักศึกษา พบว่า 1) มหาวิทยาลัยควรมีการปลูกฝังจิตสำนึกแก่นักศึกษาให้มีความรู้สึกรักหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยมหาวิทยาลัยต้องให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่ามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ซึ่งมนุษย์จะต้องรู้จักอนุรักษ์ให้คงอยู่ไว้ตลอดไป 2) มหาวิทยาลัยควรมีการประชาสัมพันธ์และจัดอบรมหรือให้ความรู้แก่นักศึกษาอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการส่งเสริมโครงการ/กิจกรรมนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาเกิดความตระหนักในการมีส่วนร่วมด้านการจัดการและการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัย 3) มหาวิทยาลัยควรมีการรับฟังความคิดเห็นหรือรับแจ้งแก้ไขปัญหาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยจากนักศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยผ่านช่องทางต่างๆเช่นเวทินักศึกษากล่องรับฟังความคิดเห็นหรือเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย เป็นต้น

อภิปรายผล

นักศึกษา มีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว ด้านการอนุรักษ์น้ำ ด้านการจัดการขยะ และ ด้านการอนุรักษ์พลังงาน ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากนักศึกษาเห็นว่าคนเราทุกคนมีความสัมพันธ์กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างใกล้ชิด ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรจึงมีความสำคัญเพราะถ้าคนเราทุกคนใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นระบบอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน เพราะหากมีการตัดวงจรใช้ประโยชน์ที่มากเกินไปและไม่ระมัดระวังในการใช้ก็ย่อมจะก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อาจกลายเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ย้อนกลับมาส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของทุกคนได้สอดคล้องกับแนวคิดหลักการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน (2558) การพัฒนาที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือของมนุษย์ด้วยกันเอง คือมนุษย์ต้องตระหนักว่า การพัฒนาลังคมให้เจริญก้าวหน้าได้จำเป็นต้องพัฒนาให้สมดุลทั้งทางด้านเศรษฐกิจคุณภาพชีวิต รวมทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งมีหลักการสำคัญของการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืนในสาขาต่างๆ ดังนี้

1. หลักการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน ในการจัดการป่าไม้ต้องคำนึงถึงความยั่งยืนของ ศักยภาพการอำนวยน้ำ ความยั่งยืนของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ภายในระบบนิเวศ โดยที่ยังคงเอื้อประโยชน์ให้แก่ประชาชน นักวิทยาศาสตร์ และนักท่องเที่ยวต่อไป

2. หลักการใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืน ทรัพยากรประมงเป็นทรัพยากรที่มีลักษณะเฉพาะตัว คือเป็นสาธารณสมบัติ (Common Property) ดังนั้นทุกคนจึงมีเสรีภาพในการที่จะเข้าไปเก็บเกี่ยวใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรนี้ สำหรับข้อเสนอในการควบคุมการใช้ทรัพยากรประมงก็คือ การควบคุมอาชญาบัตรประมง เป็นต้น

3. หลักการทำการเกษตรแบบยั่งยืน ปัจจัยที่มีผลให้เกิดระบบเกษตรแบบยั่งยืน มี 2 ประการ คือ

3.1 ความหลากหลายทางชีวภาพ (Diversity) ของสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ที่อาศัยอยู่ในระบบนิเวศ เกษตร (Agro-ecosystem) นั้นๆ

3.2 ความผสมกลมกลืน ((Harmonization) โดยอาศัยความหลากหลายที่เกิดขึ้นในระบบเกษตรนั้น จะต้องมีความผสมกลมกลืนกัน ในการอาศัยพึ่งพาเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

4. หลักการพัฒนาอุตสาหกรรมแบบยั่งยืน วิธีการลดมลพิษในระบบการผลิตนั้น อาจทำได้ดังนี้

4.1 การจัดการที่ดีในการควบคุมตรวจสอบการทำงานของระบบการผลิตให้เกิดของเสียให้น้อยที่สุด

4.2 เปลี่ยนวัสดุการใช้หรือปัจจัยการผลิต หรือเปลี่ยนสูตรการผลิตที่ก่อมลพิษ

4.3 ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรการผลิตประสิทธิภาพสูงขึ้น

4.4 หมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่จากของเสียอุตสาหกรรมในประเทศไทยปัญหาในการกำจัดของ เสียจากโรงงานอุตสาหกรรมก็ยังคงมีอยู่ เพราะว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงมาก เจือปนที่สำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนา อุตสาหกรรมแบบยั่งยืน คือความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทยที่จะจัดการของเสียของตนเอง เพื่อลดความจำเป็นในการนำเข้าเครื่องจักรกลและเทคโนโลยีราคาแพงจากต่างประเทศลง

5. หลักการใช้พลังงานอย่างยั่งยืน ทุกๆ ส่วนในสังคมจะต้องร่วมกันหามาตรการและเป็นผู้ดำเนินการใช้ พลังงานอย่างประหยัด

6. หลักการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน การควบคุมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่ ประสานกลมกลืนกับธรรมชาติ เปิดโอกาสให้กลไกของธรรมชาติดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง โดยสามารถรักษาความ หลากหลายของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศนั้นให้ดำรงอยู่ได้

7. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึงการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของ นักท่องเที่ยว และผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลัง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการอนุรักษ์น้ำ นักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ด้านการอนุรักษ์น้ำ ใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อ 5 นักศึกษามีส่วนร่วมในการช่วยปิดก๊อกน้ำเมื่อเห็นคนเปิดก๊อกน้ำทิ้งไว้ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.70) อยู่ในระดับ มากสุด รองลงมา คือ ข้อ 2 นักศึกษามีส่วนร่วมในการใช้น้ำประปาอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.75) ข้อ 3 นักศึกษามีส่วนร่วมในการแจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อพบเห็นน้ำประปารั่วและมีการปล่อยน้ำเสียลง แหล่งน้ำ ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.88) ข้อ 1 นักศึกษามีส่วนร่วมในการตักเตือนผู้อื่นที่ทิ้งสิ่งสกปรกลงแหล่งน้ำ ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.73) และข้อ 4 นักศึกษามีส่วนร่วมในการใช้เครื่องกรองน้ำเพื่อประหยัดน้ำ ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.94) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก นักศึกษาเห็นว่าน้ำมีความสำคัญและมีประโยชน์มากมายมหาศาล เราจึงควรช่วยกัน อนุรักษ์ทรัพยากรน้ำด้วยการใช้น้ำอย่างประหยัด การป้องกันน้ำเสีย การไม่ทิ้งขยะ สิ่งปฏิกูล และสารพิษลงในแหล่ง น้ำ การนำน้ำเสียกลับไปใช้ น้ำที่ไม่สามารถใช้ได้ในการหนึ่ง เช่น น้ำทิ้งจากการล้างภาชนะอาหาร สามารถนำไป รดต้นไม้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวรรณ สุนทรวิโรจน์ และ กาญจนา สุขานุรักษ์ (2556) เรื่อง “การศึกษา สภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตตำบลสามบัณฑิต : กรณีศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ของประชาชนในตำบลสามบัณฑิต” ผลการศึกษาปรากฏว่า การมีส่วนร่วม การบำรุงรักษา มีอิทธิพลต่อ การพัฒนาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อวัดจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาแม่น้ำลำคลอง การชักชวนให้สมาชิกใน

ครอบครัว เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาแหล่งน้ำเนื่องในวันสำคัญ และการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือ กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อเสนอข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ และวิธีการในการพัฒนาแหล่งน้ำและเมื่อวัดการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในกิจกรรมด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การปลูกพืชแบบขั้นบันได การใช้ปุ๋ยหมักที่ผสมเอง การกำจัดวัชพืชโดยวิธีธรรมชาติ การกำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมี การปลูกพืชคลุมดิน การปลูกหญ้าแฝก การปลูกพืชตระกูลถั่ว พบว่าการบำรุงรักษามีอิทธิพลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเช่นกัน สำหรับปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพล ต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเลย คือ การมีจิตสำนึก จากการวัดการมีจิตสำนึกของประชาชนในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การกำจัดขยะ การกำจัดฟางข้าว การสร้างส้วม การจับสัตว์น้ำ พบว่าการมีจิตสำนึกไม่มีอิทธิพลใด ๆ ต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแนวทางการแก้ไขปัญหา หน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้เข้าใจ ความหมายและความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งรณรงค์ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรู้จักหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกัน จะต้องมีการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำรงคงอยู่คู่ชุมชนและพัฒนาอย่างยั่งยืนตลอดไป

2. ด้านการอนุรักษ์พลังงาน นักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ด้านการอนุรักษ์พลังงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อ 12 นักศึกษามีส่วนร่วมในการปิดไฟและถอดปลั๊กเมื่อเลิกใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.57) มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อ 6 นักศึกษามีส่วนร่วมในการใช้พลังงานที่ลดมลพิษสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.98) ข้อ 11 นักศึกษามีส่วนร่วมในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ติดฉลากเบอร์ 5 ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.96) ข้อ 10 นักศึกษามีส่วนร่วมในการปรับอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศที่อุณหภูมิ 25 C ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.92) ข้อ 9 นักศึกษามีส่วนร่วมในการใช้หลอดประหยัดพลังงานแทนหลอดไฟแบบไส้ ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.98) ข้อ 7 นักศึกษามีส่วนร่วมในการใช้ก๊าซธรรมชาติแทนการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 0.94) และข้อ 8 นักศึกษามีส่วนร่วมในการรวบรวมน้ำมันพืชที่ใช้ไปแล้วไปทำไบโอดีเซล ($\bar{X} = 2.74$, S.D. = 0.59) ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาคิดว่าพลังงานเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้เวลาในการเกิดยาวนาน ถ้านุชนุษย์เราใช้พลังงานกันอย่างฟุ่มเฟือยก็จะทำให้พลังงานหมดไปอย่างรวดเร็ว และอาจทำให้เกิดการขาดแคลนพลังงานได้ ดังนั้นเราควรช่วยกันอนุรักษ์ จึงทำให้ระดับคะแนนของด้านนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชีรา นวลกำแหง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการส่งเสริม พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในอาคารของบุคลากรและนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่าจากประเด็นความคิดเห็นของบุคลากรและนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 และจากประเด็นความคิดเห็นของบุคลากรและนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีรูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

3. ด้านอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว นักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ด้านการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อที่ 13 นักศึกษามีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการปลูกต้นไม้และเพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อให้เกิดความร่มรื่นในมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.80) แปลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อที่ 14 นักศึกษามีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.93) ข้อที่ 15 นักศึกษามีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดในพื้นที่สีเขียวของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.87) และข้อ 16 นักศึกษามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาต้นไม้ใหญ่ในมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 1.02) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก นักศึกษาเห็นว่าการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวเพื่อให้มหาวิทยาลัยและชุมชนมีสิ่งแวดล้อมที่ดี จึงให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตพื้นที่ของมหาวิทยาลัยและชุมชนเพื่อช่วยลดมลพิษทางอากาศ สร้างสมดุลของสภาพแวดล้อม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของมหาวิทยาลัยและชุมชน ซึ่งสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ มีชัย วงษ์อุบ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก ผลการวิจัย พบว่า 1) การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การปลูกป่า การดูแลรักษาป่า และการป้องกันไฟป่า ส่วนค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับปานกลางมี 1 ด้านคือ การป้องกันรักษาป่า 2) แนวทางพัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก พบว่า การป้องกันรักษาป่า ควรมีการจัดสรรพื้นที่ทำกินให้แก่ ประชาชน การปลูกป่า ต้องการให้มีการปลูกป่าทดแทนในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม เพื่อทดแทนพื้นที่ป่าที่ถูกทำลาย การดูแลรักษาป่าไม้ ควรมีการสนับสนุนให้ผู้นำชุมชนและประชาชน ในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์รักษาป่าในพื้นที่ไม่ให้ถูกตัดทำลาย การป้องกันไฟป่า ต้องการให้มีการปลูกป่าทดแทนในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม เพื่อทดแทนพื้นที่ป่าที่ถูกทำลาย มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการป้องกันรักษาป่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรขอความร่วมมือกับกรมป่าไม้ให้ออกเอกสารสิทธิพื้นที่ทำกินให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้มีที่ดินทำกิน เป็นของตนเอง 2) ด้านการปลูกป่าควรมีให้มีการปลูกป่าทดแทนในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม เพื่อทดแทนพื้นที่ป่าที่ถูกทำลาย 3) ด้านการดูแลรักษาป่าไม้ควรมีการสนับสนุนให้ผู้นำชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์รักษาป่าในพื้นที่ไม่ให้ถูกตัดทำลาย 4) การป้องกันไฟป่าควรมีการเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันป่าไม้ การป้องกันไฟป่า และการทำแนวกันไฟ

4. ด้านการจัดการขยะ นักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ด้านการจัดการขยะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อ 17 นักศึกษามีส่วนร่วมในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.94) แปลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือข้อที่ 20 นักศึกษามีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะโดยใช้ถุงผ้าแทน ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.97) ข้อ 21 นักศึกษามีส่วนร่วมในการนำขยะรีไซเคิลมาใช้ประโยชน์ใหม่ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 1.01) ข้อ 19 นักศึกษามีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะก่อนทิ้งลงถังขยะ ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.95) ข้อ 22 นักศึกษามีส่วนร่วมในการเศษอาหารทิ้งลงถังแยกเศษอาหารก่อนทิ้งลงถังขยะ ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.88) และข้อ 18 นักศึกษามีส่วนร่วมในการลดการใช้ขยะก่อนทิ้งลงถังขยะ ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 1.05) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก นักศึกษาคิดว่าปัญหาขยะไม่ได้เกิดขึ้นเพราะเทคโนโลยี แต่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากเราทุกคน ดังนั้นการจัดการขยะเป็นสิ่งสำคัญ เราควรมีส่วนร่วมในการลดขยะที่ตัวเราเอง หัวใจสำคัญของการแก้ปัญหาขยะที่ทุกคนสามารถทำได้ โดยคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็นขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย และดำเนินการรีไซเคิลครบวงจรอย่างมีประสิทธิภาพ ถือหลักการกำจัดขยะจากแหล่งกำเนิดต้นทาง ลดปริมาณขยะ และนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ หรือเรียกว่าขยะรีไซเคิล เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวรรณ สุนทรวิโรจน์ และ กาญจนา สุขาบุรณ์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตตำบลสามบัณฑิต : กรณีศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของประชาชนในตำบลสามบัณฑิต ผลการศึกษาปรากฏว่า การมีส่วนร่วม การบำรุงรักษา มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อวัดจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาแม่น้ำลำคลอง การชักชวนให้สมาชิกในครอบครัว เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาแหล่งน้ำเนื่องในวันสำคัญ และการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อเสนอข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ และวิธีการในการพัฒนาแหล่งน้ำและเมื่อวัดการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในกิจกรรมด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การปลูกพืชแบบขั้นบันได การใช้ปุ๋ยหมักที่ผสมเอง การกำจัดวัชพืชโดยวิธีธรรมชาติ การกำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมี การปลูกพืชคลุมดิน การปลูกหญ้าแฝก การปลูกพืชตระกูลถั่ว พบว่าการบำรุงรักษามีอิทธิพลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเช่นกัน สำหรับปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเลย คือ การมีจิตสำนึก จากการวัดการมีจิตสำนึกของประชาชนในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การกำจัดขยะ การกำจัดฟางข้าว การสร้างส้วม การจับสัตว์น้ำ พบว่าการมีจิตสำนึกไม่มีอิทธิพลใด ๆ ต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแนวทางการแก้ไขปัญา หน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้เข้าใจ ความหมายและ

ความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งรณรงค์ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรู้จักรักหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกัน จะต้องมีการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำรงคงอยู่คู่ชุมชนและพัฒนาอย่างยั่งยืนตลอดไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 มหาวิทยาลัยควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่มหาวิทยาลัยสีเขียว โดยให้ครอบคลุมทุกประเด็น ตลอดจนส่งเสริมการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมโดยนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.1 มหาวิทยาลัยควรมีการปลูกฝังจิตสำนึกแก่นักศึกษาให้มีความรู้สึกรักหวงแหน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมหาวิทยาลัยต้องให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่ามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ซึ่งมนุษย์จะต้องรู้จักอนุรักษ์ให้คงอยู่ไว้ตลอดไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 มหาวิทยาลัยควรมีการประชาสัมพันธ์และจัดอบรมหรือให้ความรู้แก่นักศึกษาอย่างต่อเนื่องควบคู่กับ การส่งเสริมโครงการ/กิจกรรมนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาเกิดความตระหนักในการมีส่วนร่วมด้านการจัดการ และ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัย

2.2 มหาวิทยาลัยควรมีการเผยแพร่ข้อมูลปริมาณการใช้ทรัพยากรและการเกิดของเสียของมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างความตระหนักให้บุคลากรและนักศึกษาในมหาวิทยาลัย รวมถึงมีการยกย่องหน่วยงานต้นแบบซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ

2.3 มหาวิทยาลัยควรมีการรับฟังความคิดเห็นหรือรับแจ้งแก้ไขปัญหาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัย จากนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เวทีนักศึกษา กล้องรับฟังความคิดเห็นหรือเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและแนวทางของมหาวิทยาลัยในการสนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม

3.2 ควรทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน

3.3 ควรทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดบทบาทที่ชัดเจนแก่นักศึกษาในการดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

แหล่งอ้างอิง

กรมป่าไม้. (2559). ข้อมูลสถิติกรมป่าไม้ ปี 2559. สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2559, จาก <http://forestinfo.forest.go.th/content/file/stat2559/table%203.pdf>

ณัฐวรรณ สุนทรวริทธิโชติ และ กาญจนา สุขบุรณ์. (2556). การศึกษาสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตตำบลสามบัณฑิต : กรณีศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของประชาชนในตำบลสามบัณฑิต. (รายงานผลการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

มีชัย วงษ์อูบ. (2558). แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร).

สุชีรา นวลกำแหง. (2556). รูปแบบการส่งเสริม พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในอาคารของบุคลากรและนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมก่อสร้าง. (รายงานผลการวิจัย). เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

หลักการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน.(2549). สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2559, จาก <http://www.rmuti.ac.th/user/thanyaphak/Web%20EMR/Web%20IS%20Environment%20gr.1/conctext/1-2-9.html>